



Tagasiside Euroopa Parlamendi märkustele, mis on esitatud parlamendi resolutsioonis Euroopa Keskpanga 2015. aasta aruande kohta

EKP asepresident esitles EKP 2015. aasta aruannet 7. aprillil 2016 Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni eriistungil.¹ Sama aasta 21. novembril osales EKP president Euroopa Parlamendi täiskogu istungil, kus EKP aastaaruanne arutati.² Järgmisel päeval võttis täiskogu vastu resolutsiooni Euroopa Keskpanga 2015. aasta aruande kohta (edaspidi „resolutsioon”).³

Seoses EKP 2016. aasta aruande edastamisega Euroopa Parlamendile esitab EKP oma tagasiside Euroopa Parlamendi resolutsioonis toodud märkuste kohta.⁴ Tagasiside avalikustatakse vastavalt tavadele, mis algatati möödunud aastal vastusena Euroopa Parlamendi taotlusele.⁵ See on järjekordne näide EKP pühendumusest aruandekohustuse täitmisele suuremal määral, kui aluslepingus ette nähtud.

1 EKP rahapoliitika

1.1 EKP meetmete tõhusus

EKP rahapoliitiliste meetmete tõhusust ja nende mõju euroala rahastamistingimustele vaadeldakse resolutsiooni mitmes punktis (nt punktid 11, 12, 13, 15 ja 17).

¹ Vt https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp160407_1.en.html.

² Vt https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2016/html/sp161121_1.en.html.

³ Vastu võetud resolutsiooni tekst on kättesaadav Euroopa Parlamendi veebilehel aadressil <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0433&language=ET&ring=A8-2016-0302>.

⁴ Tagasiside ei hõlma resolutsioonis tõstatatud küsimusi EKP pangandusjärelvalve ja ühtse järelvalvemehhanismi kohta. Neid teemasid käsitletakse EKP järelvalveülesannete täitmist käsitlevas aastaaruandes (<https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/ssmar2016.et.pdf>) ja aruande kaaskirjale lisatud tagasisides (https://www.bankingsupervision.europa.eu/ecb/pub/pdf/170317_coverletter_ecb_ar_on_supervisory_activities_2016en.pdf).

⁵ Vt punkt 23 Euroopa Parlamendi 25. veebruari 2016. aasta resolutsioonis Euroopa Keskpanga 2014. aasta aruande kohta, mis on kättesaadav aadressil <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0063+0+DOC+PDF+V0//ET>.

EKP leiab, et pärast varaostukava⁶ ja suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide (TLTRO)⁷ käivitamist on ettevõtete ja

kodumajapidamiste rahastamistingimused euroalal paranenud. Paranemine on olnud märkimisväärne ning elavdanud tuntavalt laenuandmist euroala ettevõtetele ja kodumajapidamistele, kusjuures laenuvõtukulud on järsult alanenud.

Mittefinantsettevõtete laenuvõtukulud vähenesid 2014. aasta maist kuni 2017. aasta veebruarini ligikaudu 115 baaspunkti võrra ning nende kulude erinevus euroala piires vähenes märgatavalt.⁸ Pidades silmas kogu euroala valdavalt pangapõhist finantsstruktuuri, on laenuitingimuste paranemine otsustava tähtsusega, kuna toetab kodumajapidamiste ja ettevõtete täiendavaid kulutusi.

Kuna resolutsioonis rõhutatakse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamistingimusi, tuleks märkida, et alates krediidilevenduspaketi vastuvõtmisest 2014. aasta juunis näib baasintressimäärade mõju ulatuslikum ülekandumine olevat olnud iseäranis kasulik nimetatud ettevõtetele. Alates

2014. aasta juunist kuni 2017. aasta veebruarini alanesid väga väikeste pangalaenude (alla 250 000 euro, mis on väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete laenude ligikaudne suurusjärg) intressimäärad ligikaudu 180 baaspunkti võrra, samal ajal kui kõigi mittefinantsettevõtete pangalaenude intressimäärad langesid umbes 115 baaspunkti võrra (mittefinantsettevõtete üle 1 miljoni euro suuruste laenude intressimäärad alanesid ligikaudu 90 baaspunkti võrra).⁹ Riskiprofiili erinevustest ja asümmeetrilisest teabest tulenevad struktuurilised erinevused lubavad siiski arvata, et väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete laenude intressimäärad on suurte ettevõtete omadega võrreldes kõrgemad.

EKP ei jaga resolutsioonis väljendatud muret, et ettevõtlussektori väärtpaberite ostukaval võib olla moonutav mõju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele. Selleks et hõlmata võimalikult paljusid euroala ettevõtteid,

on ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava kõlblikuskriteeriumide sõnastus võimalikult laiahaardeline (nt puudub minimaalne emissioonisumma ning kõlblikuks peetakse ka lühiajalisi võlainstrumente). Ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava tulemusel suurte ettevõtete jaoks tekkinud soodsad võlakirjaturutingimused muudavad võlakirjaturult rahastamise hankimise nende ettevõtete jaoks atraktiivseks, ergutades panku kasutama oma bilansi kasvavat mahtu laenude pakkumiseks väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele.

⁶ Varaostukava hõlmab kõiki kavasid, mille raames ostetakse avaliku ja erasektori väärtpabereid, et toime tulla liiga pikka aega kestnud aeglase inflatsiooni põhjustatud riskidega. Varaostukava hõlmab kaetud võlakirjade kolmandat ostukava, varaga tagatud väärtpaberite ostukava, avaliku sektori väärtpaberite ostukava ja ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava. Avaliku ja erasektori väärtpaberite netooste tehakse iga kuu keskmiselt 80 miljardi euro väärtuses (2015. aasta märtsist kuni 2016. aasta märtsini tehti oste keskmiselt 60 miljardi euro väärtuses kuus). Alates 2017. aasta aprillist tehakse oste keskmiselt 60 miljardi euro väärtuses kuus. Lisateavet vt <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

⁷ Suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid kuuluvad EKP mittestandardsete rahapoliitiliste vahendite hulka. Suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide kaudu annab EKP pankadele pikaajalisi laene ning pakub neile stiimuleid, mis elavdavad laenuandmist euroala ettevõtetele ja tarbijatele. Lisateavet vt <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/tltro.et.html>.

⁸ Kokkuvõtlik statistika on kättesaadav aadressil <https://www.euro-area-statistics.org/>.

⁹ Vt joonealune märkus 8.

EKP rahapoliitilised meetmed on aidanud pankade rahastamistingimusi märkimisväärselt parandada. Valdavalt on see toimunud kahe kanali kaudu. Esiteks kuulusid pankade rahastamisvahendid nende varaklasside hulka, mille keskmise tähtajaga kuni pikaajaline tulusus oluliselt langes. Seda toetasid eurosüsteemi varaostudest tingitud portfelli restruktureerimine¹⁰ ja suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide raames rahastust saanud pankade võlakirjaemissioonide vähenemine. Teiseks jätkasid pangad kallima lühiajalise turupõhise rahastamise asendamist suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonidega (ja kasutasid lisaks võimalust pikendada TLTRO-I tähtaegu ja võtta kasutusele soodsam TLTRO-II (uued suunatud pikemaajalised refinantseerimisoperatsioonid)). Pankade rahastamistingimuste paranemine on mõjutanud finantstingimusi laiemalt ning samuti majanduskasvu ja inflatsiooni.

EKP võtab teadmiseks resolutsioonis toodud märkuse, et ühtlasi on oluline analüüsida pangandussektori erijoonte potentsiaalset mõju ülekandemehhanismile. EKP on seda pangalaenu kanalite aspekti ning eelkõige finantsturgude killustatust ka põhjalikumalt analüüsinud.¹¹ Kui kriisi kõrgpunktis oli eri kanalitest koosnev¹² rahapoliitika ülekandemehhanism mitmes riigis märkimisväärselt häiritud ja peaaegu lakkas toimimast, siis EKP mittestandardised meetmed on aidanud paljudes riikides ja erinevates pangandusstruktuurides ülekandemõjul taas avalduma hakata. Nüüdseks on baasintressimäärade mõju avaldumine ettevõtete ja kodumajapidamiste laenuintressides ühtlasem, samal ajal kui finantskriisi esimestel aastatel täheldati märkimisväärsed erinevusi.

1.2 Rahapoliitika rakendamine

Resolutsiooni punktis 4 rõhutatakse TLTRO-II programmi stiimulite struktuuri ja seatakse kahtluse alla selle tõhusus.

TLTRO-II programmi stiimulite struktuuri muutus võrreldes suunatud pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide esimese seeriaga on mõeldud selleks, et ergutada panku vahendama kõnealuse programmiga pakutavaid toetavaid rahastamistingimusi ka laenuvõtjatele. Kohustuslike tagasimaksete nõue on kõrvaldatud ning selle asemel on lisatud hinnastiimulite mehhanism. Nagu esimeses seerias, eristatakse ka TLTRO-II puhul panku, kes on hakanud finantsvõimendust vähendama, ning panku, kes suurendavad laenuandmist.

¹⁰ EKP ostab era- ja avaliku sektori varasid sellistelt investoritelt, nagu näiteks pensionifondid, pangad ja kodumajapidamised. Need investorid võivad EKP-le müüdnud varade eest saadud vahendid investeerida muudesse varadesse. Portfelliges tehtavad ümberpaigutused suurendavad laiemalt nõudlust varade järele, kergitades hindu ja kahandades tulusust, ning seda isegi varade puhul, mida varaostukava otseselt ei hõlma. Lisateavet vt <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/app.et.html>.

¹¹ Vt Altavilla, C., Canova, F. ja Ciccarelli, M., „Mending the broken link: heterogeneous bank lending and monetary policy pass-through”, EKP teadustoimetis nr 1978, november 2016; Holton, S. ja Rodriguez d'Acri, C., „Jagged cliffs and stumbling blocks: interest rate pass-through fragmentation during the euro area crisis”, EKP teadustoimetis nr 1850, september 2015; Durré, A., Maddaloni, A. ja Mongelli, F.P., „The ECB's experience of monetary policy in a financially fragmented euro area”, *Comparative Economic Studies*, kd 56/2014, lk 296-423.

¹² Rahapoliitiliste otsuste peamiste ülekandekanalite kirjeldust ja joonist vt <https://www.ecb.europa.eu/mopo/intro/transmission/html/index.en.html>.

Esimeste puhul on laenuandmise künnised tõepoolest negatiivsed (et võtta arvesse nende pankade vajadust finantsvõimendust vähendada), kuid osutavad sellele, et künnise saavutamiseks peavad pangad finantsvõimenduse vähendamise määra poole võrra kärpima. Seega tuleb neil tõendada laenuandmise tavade märkimisväärset paranemist võrreldes varasemate tulemustega. See on täielikult kooskõlas kõnealuse instrumendi suunatud eesmärkidega.¹³

Resolutsiooni punktis 16 väljendatakse muret ka eurosüsteemi refinantseerimisoperatsioonide raames tagatisena esitatavate turukõlbmatute varade ja varaga tagatud väärtpaperite pärast.

EKP võtab teadmiseks resolutsioonis tõstatatud küsimuse ja soovi, et EKP annaks teavet selle kohta, millised keskpangad on nimetatud väärtpapereid ja krediidinõudeid vastu võtnud, ning avalikustaks selliste varadega seotud hindamismeetodid. EKP püüab üldiselt oma rahapoliitika rakendamise läbipaistvust pidevalt suurendada. Sellest lähtudes avaldas EKP näiteks 2016. aastal oma veebilehel väljavõtteid kõlblike varade andmebaasi varasematest sissekannetest.¹⁴ Põhimõtteliselt ei avalda EKP siiski rahapoliitiliste operatsioonide andmeid riikide tasandil. Sellega soovitakse tagada vastaspoolte andmete konfidentsiaalsus, mis on eriti oluline riikide puhul, kus vastaspooli on vähe ning kus riigipõhine teave võimaldaks teha järeldusi selle kohta, millised vastaspoolel on rahapoliitika operatsioone kasutanud. Peale selle ei võimaldaks andmete avaldamine selle kohta, millised keskpangad on varaga tagatud väärtpapereid ja krediidinõudeid vastu võtnud, saada mingit ülevaadet eurosüsteemi rahapoliitika rakendamise tõhususest. Samuti ei saaks teha järeldusi selle kohta, kui suuri riske on riikide keskpangad võtnud kehtivas riskijagamise raamistikus. Siinkohal tuleks meenutada, et eurosüsteem on kehtestanud kõigile euroala vastaspooltele ühtsed eeskirjad kõlblikkuse, hindamise ning riskikontrolli kohta.

Ajaloolistel ja struktuurilistel kaalutlustel on eurosüsteem oma laenuoperatsioonide tagatisena alati aktsepteerinud väga erinevat liiki tagatisi.

Selleks et toime tulla eri varaliikidega seotud riskidega (krediidi- turu- ja likviidsusrisk), on eurosüsteem ette näinud mitmesugused üksikasjalikud kõlblikkuskriteeriumid, sh krediitkvaliteedi miinimumnõuded ja turuväärtuse diferentseeritud allahindlused, milles võetakse arvesse eri varaliikidega seotud riske kategooriate (allahindluse kategooriad), järelejäanud tähtaegade ja krediitkvaliteedi järgi. Eurosüsteem vaatab riskikontrolliraamistikku korrapäraselt läbi ning 2017. aasta jaanuaris ajakohastas ta selle käigus ka allahindluste ajakava, võttes varaga tagatud väärtpaperite puhul kasutusele detailsemad turuväärtuse allahindlused.¹⁵ Krediidinõuete puhul tagab eurosüsteem riskide piisava maandamise suuremate allahindluste kohaldamise kaudu, tasakaalustamaks

¹³ TLTRO-II hinnakujundusmehhanismi kohta ning selle toimimist ja künniseid illustreerivad jooniseid ja näiteid vt https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201603_focus03.en.pdf.

¹⁴ Vt <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/assets/html/index.en.html>.

¹⁵ Vara suhtes kohaldatav allahindluse kategooria määratakse kindlaks vastavalt vara ja emitendi liigile. Allahindluse kategooria määramisi vaadatakse riskide seisukohalt korrapäraselt läbi. Alates 1. jaanuarist 2017 kehtivad väärtused, nagu need on sätestatud üldraamistikus, on kättesaadavad aadressil: <https://www.ecb.europa.eu/paym/coll/risk/liquidity/html/index.en.html>.

asjaolu, et vaadeldavate turuhindade puudumise tõttu kohaldatakse allahindlusi nominaalsummade suhtes.

Resolutsiooni punktis 20 käsitletakse ka likviidsuse pakkumist Kreeka ja Küprose pankadele ning erakorralise likviidsusabi andmise raamistikku.

Keskpanga likviidsuse pakkumisega seoses märgib EKP, et on kehtestanud ühtlustatud kriteeriumid erinevate rahastamisvõimaluste hindamiseks. Selles kontekstis tuleks eristada keskpanga likviidsuse pakkumist eurosüsteemi regulaarsete rahapoliitiliste operatsioonide kaudu ning keskpanga likviidsuse pakkumist erakorralise likviidsusabina. Eurosüsteemi regulaarsete rahapoliitiliste operatsioonide kasutamiseks peavad krediidasutused olema rahanduslikult usaldusväärsed, st nende finantsolukord peab olema stabiilne. Krediidasutuste finantstugevuse hindamisel võtab EKP arvesse järelevalvealaste nõuete kohaselt esitatud andmeid omavahendite suhtarvu, finantsvõimenduse määra ja likviidsusmäärade kohta.¹⁶ Erakorralise likviidsusabi puhul näeb kehtiv kord ette, et sellist abi võib anda ajutisi likviidsusraskusi kogevatele maksevõimelistele finantseerimisasutustele, kusjuures kõnealune abi ei ole osa ühtsest rahapoliitikast. Sel eesmärgil esitab usaldatavusnõuete täitmise järelevalve eest vastutaja hinnangu erakorralist likviidsusabi saanud/saava krediidasutuse maksevõime kohta (sh kriteeriumid, mille alusel krediidasutus on maksevõimeliseks tunnistatud). Erakorralise likviidsusabi andmise eest vastutavad asjaomased riikide keskpangad, kes kannavad ka kõik seonduvad kulud ja riskid.¹⁷

Resolutsiooni punktis 7 arutletakse võimaluse üle suurendada EKP ostetavate Euroopa Investeerimispanga võlakirjade osakaalu, ning seda eriti seoses transpordi- ja energiavõrgu suuremahuliste infrastruktuuriprojektidega.

Avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames ostab EKP riigivõlakirju olenemata emitendi rahastamiskavatsustest, tingimusel et kõik kõlblikuskriteeriumid on täidetud. Samal ajal ei tohi eurosüsteem osta avaliku sektori üksuste emiteeritud võlakirju esmasturult, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 123. Seega võib Euroopa Investeerimispanga võlakirju osta ainult järelturult avaliku sektori väärtpaberite ostukava raames ning järgides kehtivaid kõlblikuskriteeriumeid (sh emissiooni- ja emitendipõhised piirangud). Tuleks märkida, et varaostukavast saadav kasu ei piirdu üksnes ostetud väärtpaberitega, vaid laieneb ka muudele varadele (portfellide restruktureerimise kaudu, mida on käsitletud eespool).

Resolutsiooni punktis 31 vaadeldakse ka üleeuroopalist automatiseeritud reaallajalist brutoarvelduste kiirülekandeüsteemi (TARGET2).

TARGET2 saldode suurenemist alates 2014. aasta lõpust tuleb eristada riigivõlakriisi ajal täheldatud suurenemisest. Riigivõlakriisi ajal oli likviidsuse pakkumine valdavalt nõudlusepõhine ning TARGET2 saldode suurenemine leidis

¹⁶ Vt artikkel 55a EKP suunises (EL) 2015/1938, 27. august 2015 (ECB/2015/27): https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/oj_jol_2015_282_r_0010_et_txt.pdf.

¹⁷ Lisateavet vt <https://www.ecb.europa.eu/mopo/ela/html/index.en.html>.

aset kasvavate pingete ja killustatuse keskkonnas. Sellest annavad tunnistust mitmed muud näitajad, nt intressimäärade erinevused, krediidiriski marginaalid ning finantsturgude volatiilsuse näitajad. Tõsised pinged ja killustatus viisid turupõhise rahastamise kokkukuivamiseni. Pangad pöördusid oma likviidsusvajaduste täitmiseks eurosüsteemi poole ning need suudeti täies ulatuses rahuldada piiramatul määral ja fikseeritud intressimääraga laenuoperatsioonide kaudu, kusjuures pankadelt eeldati kõlblike tagatiste olemasolu. Kuna haavatavates riikides asuvate pankade poolt laenuks võetud vahendid liikusid puuduva turupõhise rahastamise katteks vähem haavatavatesse riikidesse, suurenesidki TARGET2 saldod.

Praegune TARGET2 saldode suurenemine kajastab ulatuslikku likviidsuse lisamist varaostukava kaudu. Keskpanga likviidsuse pakkumine on nüüd valdavalt pakkumispõhine ja tuleneb varaostukavast. Varaostukava raames ostavad riikide keskpangad võlakirju kindlatelt kõlblikelt vastaspooltelt, kes tohivad müüa väärtpabereid enda nimel või tegutseda võlakirja tegelike müüjate (st omanike) vahendajana. Kui ostud hõlmavad riigi keskpanga tehtavaid piiriüleseid makseid, mõjutatakse potentsiaalselt ka TARGET2 saldod. Varaostukava raames riikide keskpankade ostetud võlakirjadest ligikaudu 80% osteti sellistelt vastaspooltelt, kes ei olnud residendid samas riigis, kus asus asjaomase riigi keskpank, ning ligi pool ostudest tehti euroalavälistes riikides asuvatelt vastaspooltelt. Euroala finantsstruktuurile omaselt on märkimisväärne osa varaostukava suurtest vastaspooltest koondunud mõnes riigis asuvasse finantskeskustesse, samal ajal kui enamik euroalavälistes riikides asuvaid vastaspooli kasutab TARGET2 maksesüsteemi Saksamaa keskpanga kaudu. Sellega seoses liiguvad varaostukava rakendamise ajal keskpangaraha väga suured piiriülesed netovood Saksamaa keskpangas hoitavatele kontodele, mille tulemusel toimuvad muutused TARGET2 saldodes.¹⁸

Varaostukava rakendusetapist kaugemale vaadates püsivad TARGET2 saldod suurena tulenevalt portfelli restruktureerimisest ja euroala finantsstruktuurist. Kui varade müüjad teevad muid investeringuid või ostavad teisi väärtpabereid (sh välismaised väärtpaberid), tekivad täiendavad likviidsusvood, mis võivad samuti hoida TARGET2 saldode mahtu suurena. Euroalal tervikuna on toimunud ümberpaigutused euroalaväliste võlaväärtpaberite kasuks, mis on kooskõlas euroala püsivalt negatiivse intressimäärade vahega teiste arenenud riikide suhtes. Varade müüjate muud väärtpaberiootused võivad samuti hõlmata piiriüleseid arveldusi ning kaasa tuua maksevooge finantskeskustesse. Peale selle asuvad likviidsete varade jaoks atraktiivsete ärimudelitega pangad üldjuhul väikeses hulgas finantskeskustes.

TARGET2 saldode suurenemisele vaatamata ei osuta finantsturgude ja pangandusstatistika erinevad näitajad pingete üldisele kasvule. See kajastab asjaolu, et TARGET2 saldode olukord iseenesest ei ole tingimata pingete näitajaks.

¹⁸ Varaostude arveldamise mõju TARGET2 saldodele selgitatakse üksikasjalikumalt EKP majandusülevaates ja Saksamaa keskpanga igakuises aruandes. Vt infokast „TARGET balances and the asset purchase programme” (ainult inglise keeles), EKP majandusülevaade 7/2016 (https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eb201607_box02.en.pdf) ja infokast „The impact of Eurosystem securities purchases on the TARGET2 balances”, Saksamaa keskpanga igakuine aruanne, kd 68, nr 3, märts 2016.

Peale selle on euroala riikides, kus enne üleilmset finantskriisi oli suur jooksevkonto puudujääk, tehtud viimastel aastatel märkimisväärsed korrektsioonid ning enamasti on nende jooksevkontod nüüd ülejäägis. Seepärast erineb TARGET2 saldode praegune suurenemine varasemate sarnaste juhtumite ajal täheldatud dünaamikast. EKP jälgib edaspidigi tähelepanelikult TARGET2 saldosisid ning ka turupingete vahetute näitajate arengut.

2 Finantsstabiilsuse väljavaade

Resolutsiooni punktides 14, 15 ja 18 käsitletakse EKP praeguste rahapoliitiliste meetmete võimalikku kõrvaltoimet ja nende mõju euroala finantsstabiilsuse väljavaatele.

EKP mõistab probleeme, millega euroala pangad, kindlustusandjad ja pensionifondid silmitsi seisavad, kuid rõhutab ka, et selliste probleemide olemus ulatub EKP rahapoliitika laiema mõjust tunduvalt kaugemale.

Investorite mure kasumlikkuse väljavaadete pärast kajastub euroala finantsasutuste aktsiahindade volatiilsuses 2016. aastal ja 2017. aasta alguses. Makromajandusliku väljavaate küsimus on olnud kesksel kohal pankadele muret tekitavates tsüklilistes kasumlikkuse probleemides, mis pärssisid laenuõudlust ja mõjutasid laenuvõtjate krediitkvaliteeti. Euroala kindlustusandjatele ja pensionifondidele avaldas ebasoodsat toimet aeglase kasvu keskkond. Eelnevat silmas pidades on majanduse elavnemist ja hinnastabiilsust toetaval rahapoliitikal tähtis roll kõigi kõnealuste institutsioonide tegevuskeskkonna kindlustamisel. Pankade laenugevuse elavnemine osutab pangandussektori järkjärgulisele tugevnemisele, mida kajastavad ka euroala pankade laenugevuse küsitlusele antud positiivsemad vastused. Struktuursed probleemid avaldavad siiski mõju ka edaspidi. Pankade jaoks tähendab see viivislaene, puudulikku kulutõhusust ja/või ülevõimsust, mis valitsevad mõnes piirkonnas ja pidurdavad endiselt laenuvõtmist. Kindlustusandjad ja pensionifondid peavad sellest keskkonnast tulenevalt tegema kohandusi eelkõige elukindlustustoote tavapärasel ärimudelil.

Makrotasandi usaldatavuse soovitustega seoses tuleks märkida, et enamikus EKP pangandusjärelvalvega hõlmatud riikides ja euroalal tervikuna püsivad tsüklilised süsteemsed riskid vaoshoitud. Seetõttu ning kooskõlas riiklike pädevate asutuste tehtud otsustega leiab EKP nõukogu, et vastutsükliliste kapitalipuhvrite laiapõhjaline suurendamine euroala riikides ei ole põhjendatud.

Kinnisvaramullide tekkimise ohtu peab EKP euroalal tervikuna piiratuks, kuid siiski tuleks võtta täiendavaid suunatud makrotasandi usaldatavusmeetmeid. Mõnes riigis (Austria, Belgia, Luksemburg, Madalmaad ja Soome), kellele Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) andis 2016. aasta novembris hoiatuse, annab kinnisvaraturu suhteliselt hoogne dünaamika märku süveneva tasakaalustamatuse ohust. Samale ohule osutab ka kodumajapidamiste suur

võlakoormus teistes riikides.¹⁹ EKP leiab, et kinnisvarasektori tasakaalustamatusega seotud riskide ohjeldamiseks tuleks võtta täiendavaid suunatud makrotasandi usaldatavusmeetmeid, ning kutsub rakendama laenuvõtjaga seotud meetmeid reguleerivaid õigusraamistikke kõigis euroala riikides. EKP jätkab koostöös riiklike pädevate ja määratud asutustega selliste tegurite pidevat jälgimist, mis võivad kaasa tuua riske eluasemekinnisvara sektoris. EKP on sisse seadnud teabevahetust tõhustavad menetlused, hõlbustades seeläbi riskide hindamist ja edendades arutelusid võimalike meetmete üle.

3 Resolutsioonis tõstatatud muud küsimused

Resolutsiooni punktides 29 ja 30 puudutatakse EKP määrust granulaarsete krediidi- ja krediidiriskiandmete kogumise kohta („AnaCredit”).²⁰

EKP on resolutsioonis tõstatatud kitsaskohtadega juba tegelenud. 4. oktoobril 2016 kiitis EKP nõukogu heaks põhimõtted, mis suurendavad Euroopa statistikat käsitlevate EKP määruste väljatöötamise läbipaistvust.²¹ Põhimõtetes võetakse arvesse Euroopa Parlamendis, Euroopa Liidu Nõukogus ja Euroopa Komisjonis järgitavaid läbipaistvustavasid. Heakskiidetud põhimõtetest lähtudes hakkab EKP edaspidi Euroopa statistikat käsitlevaid EKP määrusi välja töötades korraldama avalikke konsultatsioone. AnaCrediti puhul järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet, lubades osalisi või täielikke erandeid ning võimaldades väiksematel krediidasutustel esitada kuupõhiste andmete asemel kvartaliandmeid. EKP on koostöös riikide keskpankade ja pangandussektoriga välja töötanud juhendi AnaCrediti käsitlevas määruses sätestatud nõuete ühtlustatud rakendamiseks. Juhendi esimene ja teine osa on avaldatud EKP veebilehel ning kolmas osa avaldatakse 2017. aasta keskpäigaks, st ligikaudu poolteist aastat enne tegeliku aruandluse algust.²² Ühtlasi teeb EKP koostööd andmeesitajatega (pangad) ja toetab neid pankadele mõeldud integreeritud aruandlusjuhiste (*Banks Integrated Reporting Dictionary*; BIRD) koostamisel. Selle algatuse eesmärk on aidata andmeesitajatel analüüsida aruandlusnõudeid ja määratleda nende täitmiseks vajalikud andmetötluseeskirjad – ülesanne, millega vastasel juhul peaksid tegelema kõik andmeesitajatest pangad ise. See omakorda aitab tagada pankade poolt esitatavate andmete võrreldavuse ja järjepidevuse ning minimeerida pankade aruandluskoormust.²³

Punktis 25 tõstatatakse EKP personali töölevõtmise poliitika küsimus.

¹⁹ ESRNi riigipõhised hoiatused eluasemekinnisvara sektorit keskmise aja jooksul ohustavate riskide kohta on kättesaadavad siin: <https://www.esrb.europa.eu/news/pr/date/2016/html/pr161128.en.html>.

²⁰ AnaCrediti projekti eesmärk on luua kõigi liikmesriikide lõikes ühtlustatud andmekogum, mis sisaldab üksikasjalikke andmeid pangalaenude kohta euroalal. Inglisekeelne lühend „AnaCredit” tähistab analüütiliste krediidiandmete registrit. Projekt algatati 2011. aastal ja andmete kogumist alustatakse kavakohaselt 2018. aasta septembris. Lisateavet vt https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²¹ Lisateavet vt https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/transparency_for_ecb_regulations_on_european_statistics.en.html.

²² Lisateavet vt https://www.ecb.europa.eu/stats/money_credit_banking/anacredit/html/index.en.html.

²³ Lisateavet vt https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/reporting/html/index.en.html.

Seoses EKP-le suunatud meeldetuletusega, et personali töölevõtmise poliitika peab vastama parimatele tavadele, on EKP veendunud, et EKPs toimib hea ja konkurentsivõimeline personalipoliitika raamistik, mida püütakse pidevalt tõiustada. EKP seisukohti personalipoliitika raamistiku tugevate külgede ja tõiustamisvõimaluste kohta esitleti Euroopa Parlamendile 26. oktoobril 2016 toimunud spetsiaalse mõttevahetuse käigus, milles osalesid EKP tugiteenuste peakoordinaator ja personali peadirektoraadi peadirektor. Personali töölevõtmise poliitika kohta tuleb märkida, et EKP peab väga oluliseks võrrelda kandidaatide kvalifikatsiooni ametikohale esitatud nõuetega ning nimetada ametisse töötajaid, kes vastavad kõrgeima tasandi võimekuse, tõhususe ja aususe kriteeriumidele. Seepärast on EKP vabade ametikohtade teadetes alati täpselt sõnastatud, milliste tehniliste ja käitumuslike pädevuste alusel kandidaate hinnatakse (eristades kõigilt kandidaatidelt eeldatavaid miinimumnõudeid ning täiendavaid nõudeid seoses oskusteabe ja muu pädevusega).²⁴ Samuti on vabade ametikohtade teadetes märgitud, et värbamismenetlus võib hõlmata eelsõelumist, kirjalikke teste, esitlusi ja intervjuusid.

²⁴ Lisateavet EKP värbamis- ja eelsõelumise põhimõtete kohta saab EKP tööpakkumiste veebilehelt <http://www.ecb.europa.eu/careers/html/index.en.html>.